

OŠ "Mladost"
Osijek

	5.5.Kad privatno postane javno	7. i 8. razred
--	--------------------------------	----------------

<p>Sažetak nastavne jedinice</p> <p>Učenici ispunjavaju upitnik i gledaju video <i>Evina priča</i>. Učenici odgovaraju na pitanja koja ih potiču da promisle o postupcima aktera filma i posljedicama sekstinga. Analiziraju osobne, društvene i zakonske posljedice i osobnu odgovornost.</p>	<p>Cilj i ishodi učenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – objasniti pojam <i>seksting</i> – utvrditi osobne, društvene i zakonske posljedice – razvijati odgovornost kao jednu od osobina digitalnoga građanina
---	---

Korelacija: Hrvatski jezik, sat razrednika

Nastavna sredstva i pomagala: film, upitnik, pribor za pisanje, mapa – slikovni prikaz mogućega reagiranja

Uvodni dio

5 minuta

Motivacijske aktivnosti

Oluja ideja

Pitamo učenike što je seksting, a njihove ideje i prijedloge zapisujemo na ploču. Primjeri iz medija mogu biti dobar početak. (Možete navesti slučajeve poznatih osoba i posljedice takvih slučajeva.) Učenici mogu na osnovi primjera zaključiti što je seksting.

Glavni dio

Aktivnost 1

10 minuta

Upitnik

http://www.petzamet.hr/Portals/0/Kurikulum/Multimedija/Modul4/m4-5.5-Kad-privatno_postane_javno-upitnik-LK-ISPIS_uz_Zondle.pdf

Učenici ispunjavaju upitnik.

1. Seksting-fotografije jesu:
 - a) fotografije na mobitelu
 - b) fotografije poslone na internet
 - c) **fotografije bilo kojega dijela tijela koje je obično pokriveno kupaćim kostimom**
 - d) fotografije najizazovnijega izraza lica.

OŠ "Mladost"
Osijek

2. Ponekad se našalim i pošaljem takve fotografije svojim prijateljima.
 - a) To je u redu – moji prijatelji i ja nikad se ne svađamo, u svemu im vjerujem.
 - b) Šala je šala, u redu je jer to radim iz zabave.
 - c) To je u redu ako svi pošaljemo samo jednu fotografiju jedni drugima za svaku sigurnost.
 - d) **Nikad, nije toliko smiješno da bi vrijedilo riskirati. Posljedice su preozbiljne.**

3. Slučaj sekstinga može uključiti policiju:
 - a) ako je na fotografiji maloljetna osoba
 - b) čak i ako smo sami sebe fotografirali
 - c) ako smo primili fotografiju takva sadržaja i prosljedili ju, ali ju nismo mi fotografirali.
 - d) **sve gore navedeno.**

4. Kad se jednom fotografiju pošalje:
 - a) ona se lako može vratiti
 - b) može se izbrisati s interneta
 - c) može se uništiti uz pomoć policije
 - d) **može biti *online* zauvijek bez ikakva načina da se ukloni.**

5. Ako primim fotografiju eksplicitnoga sadržaja, trebam:
 - a) **smjesta ju izbrisati / prijaviti**
 - b) pitati prijatelje o najsigurnijemu načinu da ju izbrišem
 - c) poslati ju nekolicini prijatelja od povjerenja
 - d) poslati jednu natrag.

6. Ako netko zatraži da mu pošaljem svoju golišavu fotografiju, ja ću:
 - a) razmisliti o posljedicama
 - b) reći da mi je to neugodno
 - c) objasniti da ne želim požaliti kad moje fotografije završe *online*
 - d) **učiniti sve gore navedeno.**

7. Ako prosljedim golišavu fotografiju, ali onu koju nisam ja fotografirao:
 - a) nije moja odgovornost gdje će ona završiti
 - b) **mogao bih zakonski biti odgovoran**
 - c) nitko ne može znati da sam ju ja poslao
 - d) bio bih vrlo popularan u školi.

8. Fotografirati bilo koji dio svoga tijela, koji inače prekriva kupaći kostim ili donje rublje:
 - a) u redu je, sve dok fotografiju ne dijelim s drugima
 - b) u redu je, sve dok fotografiju dijelim samo s onima kojima vjerujem
 - c) **nikad nije dobra ideja, bez obzira kakve su okolnosti**
 - d) u redu je, sve dok ju nikomu nisam poslao, nisam izgubio mobitel i zaboravio ju izbrisati.

OŠ "Mladost"
Osijek

9. Čim je fotografija poslana, može završiti tako da ju vide:
- moji roditelji
 - moji učitelji
 - moji prijatelji
 - svi navedeni i mnogi drugi.**
10. Ima mnogo načina internetske komunikacije, ali kad je riječ o sekstingu:
- to je u redu
 - to je u nekim slučajevima u redu
 - to uopće nije u redu**
 - to ponekad nije u redu.

Odgovori se analiziraju. Učiteljica/učitelj učenicima najavljuje gledanje kraćega filma i razgovor potaknut njegovom problematikom. Moći će usporediti svoje odgovore na početku i kraju sata.

Pitanja:

- Je li seksting prisutan među vašim vršnjacima?
- Kako biste se osjećali da vaše fotografije takva sadržaja dođu do vaših prijatelja, obitelji i učitelja?

Aktivnost 2

15 minuta

Gledanje filma *Evina priča*

Sadržaj: Tinejdžerica je poslala svoju fotografiju neprimjerenoga sadržaja dječaku iz razreda. To je imalo neočekivane društvene posljedice za nju.

Pitanja nakon gledanja trebaju potaknuti razgovor o:

- posljedicama stvaranja sadržaja u digitalnome obliku i dijeljenja istoga
- vršnjačkim odnosima
- pritisku vršnjaka
- ulozi promatrača i stereotipima.

Evina priča:

https://www.youtube.com/watch?v=NT-KCWMzhrM&list=UUu_VqpJ6y4XH0T3G4tUFDfw

Pitanja nakon filma:

1. Što mislite, zašto se Eva fotografirala i poslala fotografiju mobitelom?

(Potaknite učenike da promisle o vršnjačkome pritisku.)

Mogući odgovori:

Njezin je dečko to tražio.

Svi to rade, ne znam u čemu je problem.

Mislila je da će to vidjeti samo onaj komu je fotografiju poslala.

Da pokaže koliko joj je stalo do dječaka kojemu je fotografiju poslala.

OŠ "Mladost"
Osijek

2. Što je dječak kojemu je fotografiju poslala trebao učiniti? Je li svjestan što je učinio?

(Potaknite učenike da promisle o vršnjačkim odnosima.)

Mogući odgovori:

Trebao je fotografiju zadržati za sebe.

Trebao je fotografiju izbrisati s mobitela.

Nije trebao inzistirati da mu Eva pošalje fotografiju.

3. Kako su Evini prijatelji reagirali? Što su njezine prijateljice mogle učiniti kako bi joj pomogle?

(Potaknite učenike da promisle o ulozi promatrača. Neka se stave u položaj njezinih prijatelja iz razreda. Što bi oni učinili?)

Mogući odgovori:

Prosljedili bi fotografiju.

Nitko se ne bi zauzeo za Evu.

Donijeli bi svoj sud o Evi na osnovi fotografije.

Ne bi poštovali njezinu privatnost.

4. Kako će se Evin postupak i postupak njezinih prijatelja odraziti na njezinu budućnost?

(Potaknite učenike da promisle o dugoročnim društvenim i zakonskim posljedicama takvih postupaka.)

Mogući odgovori:

Eva više nikad neće moći vratiti fotografiju.

Njezini budući poslodavci možda ju neće zaposliti zbog njezine nedolične fotografije *online*.

Ona nikad neće znati tko je sve vidio njezinu fotografiju.

Njezina fotografija može se iskoristiti u dječjoj pornografiji.

5. Smatrate li da bi bilo drukčije da je dječak poslao fotografiju?

(Potaknite učenike da razgovaraju o stereotipima kad je riječ o djevojčicama i dječacima.)

Mogući odgovori:

Ne bi trebalo, ali bi moglo biti razlike.

Njezine prijateljice mogle bi ga ismijavati.

Ne, i on je mogao napraviti fotografiju pod pritiskom.

I kad je dječak u pitanju, to je nešto što nije trebao učiniti.

6. Kako je na Evu djelovao komentar njezina prijatelja iz razreda? Kako se osjećala?

Aktivnost 3

10 minuta

Prijedlog dodatnih pitanja za razgovor i pomoć učiteljici/učitelju

U manjim skupinama ili s cijelim razredom razgovarati o sljedećemu:

1. Je li seksting rizično ponašanje? Koji su rizici?

Da. Posljedice mogu biti osobne, zakonske i društvene. Slanje takvih fotografija može privući osobe koje ne bismo nikako željeli.

2. Razgovarajte o posljedicama.

Jesu li posljedice prikazane u filmskoj priči realne? Jesu li te posljedice razlog za zabrinutost? Kakvu posljedicu seksting može imati na ugled osobe koja je na fotografiji i je li to važno? Kakve su kratkoročne i dugoročne posljedice na odnose s drugima?

Razgovarajte o posljedicama na prijateljstvo, npr. možemo li prijateljicu/prijatelja gledati istim očima nakon što smo vidjeli njezinu/njegovu neprimjerenu fotografiju? Što biste vi pomislili o prijateljici/prijatelju koji šalje takve fotografije? Kako bi to utjecalo na vaše mišljenje o toj osobi? Kako biste se osjećali da ste osoba na fotografiji? Razmotrite mogućnost da vaša obitelj

OŠ "Mladost"
Osijek

ili učiteljica/učitelj vidi fotografije. Je li njihovo mišljenje važno? Kako biste se osjećali da je u pitanju netko njihov, prijatelj, sestra, brat?

- Ugled može biti narušen jer se fotografija može jako brzo dijeliti. Fotografiju je nemoguće kontrolirati jednom kad se nađe na internetu.
- Fotografija se također vrlo brzo može naći u rukama ljudi koje nismo očekivali, npr. u rukama našega budućeg poslodavca, u rukama rođaka, poznanika i sl. Više ljudi može vidjeti sadržaj, uključujući i nasilnike.
- Fotografije se mogu iskoristiti kako bi se povrijedilo osobu. Seksting može imati za posljedicu i zlostavljanje i ismijavanje.
- Imati svoje privatne fotografije javno objavljene može biti neugodno iskustvo i otežati odlazak u školu, život kod kuće i društveni život.
- Zakonske posljedice – slučaj može biti prijavljen.

3. **Razgovarajte o odgovornosti.**

Razmotrite problem odgovornosti u sekstingu: odgovornost onih koji su poslali fotografije i čije se fotografije gledaju, kao i odgovornost onih koji su takve fotografije dobili. Je li u redu fotografije proslijediti?

Razmotrite je li u redu zahtijevati od druge osobe takve fotografije i može li seksting ugroziti odnose s drugima. Što mislite o sekstingu kad se obje strane dogovore da fotografije neće dijeliti s drugima?

4. **Jesu li tinejdžeri svjesni da se u takve slučajeve može uključiti i policija i je li dobro što zakon štiti djecu?**

- Fotografije golih maloljetnika mogu se smatrati dječjom pornografijom.
- Zakon štiti djecu od zlostavljanja i nasilja od strane odraslih.
- Važno je djecu zaštititi jer su ranjivija u odnosu na druge u društvu.
- Sjetite se da djeca često čine stvari koje ne žele ako su pod pritiskom, a zakon je tu da ih štiti.

5. **Kako pomoći prijatelju koji je poslao fotografiju ili od kojega su tražili da pošalje jednu takvu fotografiju? Ima li kod kuće ili u školi osoba kojoj vjerujete i od koje možete tražiti pomoć?**

Završni dio

5 minuta

Zaključite razgovor razmatrajući sljedeće:

- Je li potrebno školska pravila ponašanja prilagoditi ili promijeniti?
- Naglasite mogućnost da se pomogne sudionicima, žrtvama sekstinga, uključujući školu i Hrabri telefon koji omogućava besplatno savjetovanje za djecu i mlade.

Dodatne aktivnosti

1. Zamislite da je dječak u glavnoj ulozi. Što bi se dogodilo?
2. Razgovarajte o drukčijim završetcima, ovisno o postupcima prijatelja iz razreda. (Učenici na mapi u prilogu mogu slikovito prikazati različite mogućnosti reagiranja.)
3. Ispitajte svoje granice! Označite na crti koliko ste *protiv*, odnosno *za* u navedenim situacijama. Jesu li sljedeće aktivnosti zabranjene? Objasnite zašto.

Video: Seksting 1 <https://www.youtube.com/watch?v=Df7Rl9Vg00Q>

Video: Seksting 2 <https://www.youtube.com/watch?v=qdz5FYwM2UU>

OŠ "Mladost"
Osijek

Obiteljske aktivnosti

Zajedno gledati i razgovarati o filmu.

Evina priča:

https://www.youtube.com/watch?v=NT-KCWMzhrM&list=UUu_VqpJ6y4XH0T3G4tUFDfw

Putem mobitela i interneta: <http://www.mup.hr/13047.aspx>

Hrabri telefon: <http://www.hrabritelefon.hr>

Centar za nestalu i zlostavljaju djecu (Sigurnost djece na internetu): <http://www.cnzd.org/site2/>

Poliklinika za zaštitu djece grada Zagreba: <http://www.poliklinika-djeca.hr>

Centar za sigurniji Internet: <http://www.sigurnijiinternet.hr/>

Cyber(smart:) resources, Parents guide to online safety:

<http://www.cybersmart.gov.au/Parents/Resources/Educate%20yourself.aspx>

Literatura

Mrežna stranica Common Sense: <https://www.commonsemmedia.org>

Mrežna stranica Thinkuknow: <https://www.thinkuknow.co.uk/>

Cyber(smart): <http://www.cybersmart.gov.au/>

<http://www.childnet.com/parents-and-carers/hot-topics/sexting>

Prilozi

Upitnik za učenike:

<http://www.petzanet.hr/Portals/0/Kurikulum/Multimedija/Modul4/m4-5.5-Kad-privatno-postane-javno-upitnik-LK-ISPIS-uz-Zondle.pdf>

Mapa tijek događaja- slika:

<http://www.petzanet.hr/Portals/0/Kurikulum/Multimedija/Modul4/m4-5.5-Kad-privatno-postane-javno-mapa.jpg>

Mapa tijek događaja:

<http://www.petzanet.hr/Portals/0/Kurikulum/Multimedija/Modul4/m4-5.5-Kad-privatno-postane-javno-mapa.pdf>

Ispitajte svoje granice – slika:

<http://www.petzanet.hr/Portals/0/Kurikulum/Multimedija/Modul4/m4-5.5-Kad-privatno-postane-javno-Radni-list-Ispitajte%20svoje%20granice.jpg>

Upitnik za učenike - Kad privatno postane javno:

<http://www.petzanet.hr/Portals/0/Kurikulum/Igre/Modul4/5.5/index.html>

Upitnik za učenike - Kad privatno postane javno- Zondle:

<http://www.zondle.com/cdl.aspx?qp=351950&a=934>

So You Got Naked Online – savjete za mlade:

<http://www.cybersmart.gov.au/Teens/How%20do%20deal%20with/Sexting/So%20You%20Got%20Naked%20Online.aspx>

Prilog pripremi za učitelje

Preporuke za rad

Potrebno je pripremiti video i radne listove. Treba se informirati i razumjeti pojam sekstinga, njegove posljedice, važnost njegove prevencije i ispravnoga reagiranja.

Za vođenje razredne rasprave i aktivnosti predviđene za sat važno je imati u vidu sljedeće:

- Objasnite učenicima da će rasprava tijekom sata biti smatrana privatnim razgovorom, tako da se svi mogu osjećati sigurno.
- Bilo koja osobna priča koja bude ispričana, ne smije uključivati imena sudionika ili se na bilo koji način povezati s učenicima iz razreda.
- Učenici se moraju odnositi s poštovanjem jedni prema drugima.
- Moraju se pristojno izražavati.
- Ako ima slučajeva povezanih sa školom, morate naglasiti da se informacije ne smiju prenositi kako bi se spriječile moguće posljedice za učenike (nasilje i sl.).

Razgovarati s učenicima o:

- eksplicitnim sadržajima (možemo li kontrolirati sadržaje koje šaljemo ili kontrolirati tko vidi ono što šaljemo i čija je odgovornost)
- reagiranju vršnjaka (o mogućemu zlostavljanju sudionika u sekstingu od strane vršnjaka)
- narušenome ugledu
- strategijama pomoći
- zakonskim posljedicama (kad je slučaj prijavljen policiji), posljedicama za onoga koji fotografiju šalje i onoga koji fotografiju prima i dijeli. Učitelji se mogu upoznati s Kaznenim zakonom, članak 163, 164 i 178. Protiv djece (mlađi od 14 godina), počinitelja kažnjivih djela, ne može se voditi kazneni postupak. Mlađim maloljetnicima (14 – 16 godina) mogu se izreći odgojne mjere.

Učenici bi trebali znati da:

- potrebno je zaštititi djecu jer su društveno ranjivija skupina
- mnogi ne znaju prosuditi što je ispravno
- seksting mijenja način na koji ih društvo promatra
- to omogućuje pojedinim odraslim osobama da iskorištavaju djecu.

Što učiniti ako dobijete takvu poruku?

- Ne prosljeđuj ju!
- Reci osobi koja ju je poslala da ju više ne šalje. Izmisli izgovor, npr. majka je otkrila. Podsjeti ju da bi mogla odgovarati pred zakonom.
- Pokaži sadržaj odrasloj osobi kojoj vjeruješ, npr. roditelju, pedagogu ili učiteljici/učitelju u školi, koji će odlučiti hoćete li poruku izbrisati ili sačuvati dokaze.
- Možeš kontaktirati i Hrabri telefon (161-111).

OŠ "Mladost"
Osijek

Što bi roditelji i druge odrasle osobe mogle učiniti kako bi tinejdžere upozorili na opasnosti sekstinga? Imaju li oni značajnu ulogu u rješavanju problema?

- Ohrabrite i potaknite učenike da razmisle komu bi se mogli obratiti za pomoć ako su zabrinuti zbog slučaja sekstinga.
- Poveznica na Hrabri telefon (mogućnost anonimnoga savjetovanja).
- Poveznica na MUP RH.
- Poveznica na Centar za nestalu i zlostavljaju djecu.

Što bi škola mogla učiniti ako se dogodi slučaj sekstinga?

Osoblje

Osoblje škole ni u kojemu slučaju ne smije biti uključeno u seksting ili druge neprimjerene sadržaje kako ne bi bilo pravno odgovorno i mora sačuvati dokaze ako slučaj to zahtijeva. Osoblje ne smije nikad proslijediti, kopirati ili ispisati fotografije. Ako se fotografije maloljetnika nađu u školi, preporučuje se da škola pozove policiju ili se obrate nadležnima za savjet.

Učenici

Ako je učenik uključen u slučaj sekstinga kao subjekt ili netko tko je primio ili proslijedio sadržaj, razgovarajte s njim. Ako je potrebno, zatražite stručnu pomoć.

Pojmovnik

Seksting – kombinacija riječi *seks* i *teksting* znači slanje poruka, fotografija ili videa eksplicitnoga sadržaja mobitelom, tj. internetom.